

Sandvikens Kommun

NÄTSMARTA

Bilder och filmer

UPPHOVSRÄTT, KÄLLKRITIK, ATT FÖRÄNDRA EN BILD PÅ NÄTET
ÅK F

1. Bilder på nätet
2. Lyssna och återberätta
3. Muntliga presentationer med bildstöd
4. Upphovsrätt
5. Källkritik – avsändare och mottagare
6. Entreprenörskap (nyfikenhet, initiativ, självförtroende)
- 7.

Inled arbetsområdet med att prata om att Internet till stor del innehåller bilder och filmer. Låt eleverna berätta vilka sidor de använder på nätet. Titta på några vanliga sidor de ger exempel på. Vilka bilder finns där, tecknade bilder, fotograferade bilder? Vem har skapat dem? Vad säger bilderna?

Bakgrund: Vi möter dagligen ett rikt bildflöde genom media. Det handlar mycket om vad jag som person publicerar och vem som är mottagare. Vilka konsekvenser kan en bild ge och vilka signaler sänder en bild ut?

Vi behöver källkritiskt granska oss själva och informationen vi möter på nätet. Titta på, hur vi påverkas och hur vi kan påverka andra genom bilder. Bilder på nätet har en betydande roll och till det behöver vi förhålla oss. Vilka lagar och regler gäller? Upphovsrätt, källkritik, säkerhet etc. Vi behöver även se vilka möjligheter det ger i undervisningen att använda bilder för att stärka kunskap och förmågor.

Utforska tillsammans med eleverna

Prata med eleverna om att alla bilder som finns på nätet har publicerats av en människa (en *avsändare*), vem som helst kan göra det. Vi tittar på bildexempel där man kan se att bilden är förändrad. Någon har ändrat en bild (retuscherat). Frågor vi ställer oss: Får man ändra eller använda andras bilder och publicera i eget namn? Fundera tillsammans vem som äger bilder. Titta på vad lagen säger.

”Om jag tar ett foto med min mobil, är det min bild? Om du tar ett foto med min mobil, är det din eller min bild?” ”Om jag ritat en teckning och publicerar, kan du ladda ner den och göra om den i ditt namn och publicera den?”

Hitta exemplen eleverna använder i sin vardag för att skapa ett tidigt kritiskt förhållningssätt.

Elevnära bilder kan vara ett djur, en utflykt, ett tema eller något annat som engagerar och intresserar eleverna i den tidiga åldern.

Prata vidare om

Hur bilder kan påverka oss människor. Bra bilder och mindre bra bilder. När ska man inte publicera en bild och när är det bra att kunna använda en bild. Visa bildbanker där man får hämta bilder och använda för personligt bruk eller i undervisningen.

UPPDRAG 1:1**1. Välj en bild på nätet från en bildbank där det är tillåtet.**

Alternativt ta ett fotografi med en kamera.

2. Använd ett redigeringsprogram/app

Låt eleverna experimentera och ändra på bilderna de har valt.

3. Elevpresentation

Eleverna visar och presenterar sina "före och efter" bilder för klasskamraterna. De berättar hur de har tänkt och gjort.

4. Redovisa och knyt ihop uppdraget

Avsluta arbetsområdet med att publicera elevernas bilder i en bildbank eller på en hemsida som passar. Återkoppla till tidigare samtal om upphovsrätt, källkritik, avsändare och mottagare. Nu är eleverna avsändare, de vänder sig till andra mottagare och de äger sitt verk.

Tips och förberedelser:

Informera föräldrar. Berätta vad ni kommer att arbeta med och varför. Det skapar medvetenhet och ger en inblick i arbetet.

Titta på vilka bilder som är lämpliga att börja med. Sök information om upphovsrättslagen och tryckfrihetslagen. Ta hjälp av natsmarta.se, .SE samt statens medieråd

Utgå från Lgr11, vilka mål och ämnen som passar, t ex svenska, so, bild, historia